

Отож, у структурі деревостанів Краснянського лісництва переважають середньовікові насадження I-го, Ia та II-го бонітетів із повнотою насаджень 0,6-0,8. Це свідчить про досить високий рівень використання лісорослинного потенціалу території заповідних територій. Понад 90% насаджень лісництва зайнято твердолистяними породами, 5% – штучноствореними хвойними насадженнями та 1,5% – м'яколистяними породами. Домінуючими видами (70,5%) у структурі насаджень лісництва є дуб звичайний, граб звичайний та ясен звичайний.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бачинська У. О. Лісівничо-таксаційні особливості грабняків природного заповідника «Медобори». Наукові записки ТНПУ ім. В. Гнатюка. Серія: Біологія. 2019. № 4 (78). С. 6-10.
2. Крамарець В. О. Лісові патології природного заповідника «Медобори». Роль природно-заповідних територій Західного Поділля та Юри Ойцовської у збереженні біологічного та ландшафтного різноманіття. Збірник наукових праць українсько-польської наукової конференції. Гримайлів-Тернопіль: Лілея, 2003. С. 285-290.
3. Літопис природи. Природний заповідник «Медобори». Книга 27. Гримайлів, 2020. 511 с.
4. Природа Тернопільської області. За ред. К.І. Геренчука. Львів: Вища школа, 1979 р. 167 с.
5. Природний заповідник «Медобори». Офіційний сайт. URL: <http://www.medobory-reserve.te.ua> (дата звернення 21.02.2022 р.).
6. Хавик В. П. Лісовий фонд заповідника «Медобори». Медобори і духовна культура давніх, середньовічних слов'ян (до 150-річчя виявлення Збруцького «Святовіда»). Матеріали наукової конференції. Львів, 1998. С. 12-13.

*Писаревич Іванна
Науковий керівник – доц. Новицька Світлана*

ВПЛИВ ЗМІН КЛІМАТУ НА ЖИВІ ОРГАНІЗМИ (НА МАТЕРІАЛАХ ТЕРНОПІЛЬСЬКОЇ ОБЛАСТІ).

Актуальність. За останнє сторіччя сучасне потепління клімату характеризується підвищенням глобальної температури повітря на 0,6°C, що веде до суттєвих змін температури повітря на регіональному рівні. Це пов'язують найчастіше з антропогенним посиленням парникового ефекту в атмосфері, змінами у тепловому балансі системи Земля-атмосфера, які зумовлені геофізичними коливаннями [1].

Сьогодні на території Тернопільської області спостерігаються загальні кліматичні тенденції характерні для України, які говорять про те, що найбільше підвищення температури відбувається саме в холодний період року. За останні 20 років середня температура січня та лютого зросла майже на 2,5 градуси. Це означає, що суттєво зменшується імовірність дуже тривалих і холодних періодів, проте абсолютно не зменшується імовірність короткочасних сильних похолодань [6].

Серед наслідків зміни клімату на території Тернопільщини відзначається подальше збільшення температури повітря та кількості екстремальних погодних умов. Крім того, дедалі

частішими стають повені, причиною яких є короткочасні, але дуже інтенсивні зливи у літній період.

На території Тернопільської області викиди речовин, що належать до парникових газів в області склали 411,1 тис.т, зокрема метан - 3,2% (35,6% у загальному обсягу викидів забруднюючих речовин від стаціонарних джерел), оксид азоту - 0,7 тис.т (7,8%). Окрім того, обсяг викидів діоксиду вуглецю склали 407,2 тис.т., що погано впливає на біорізноманіття [1].

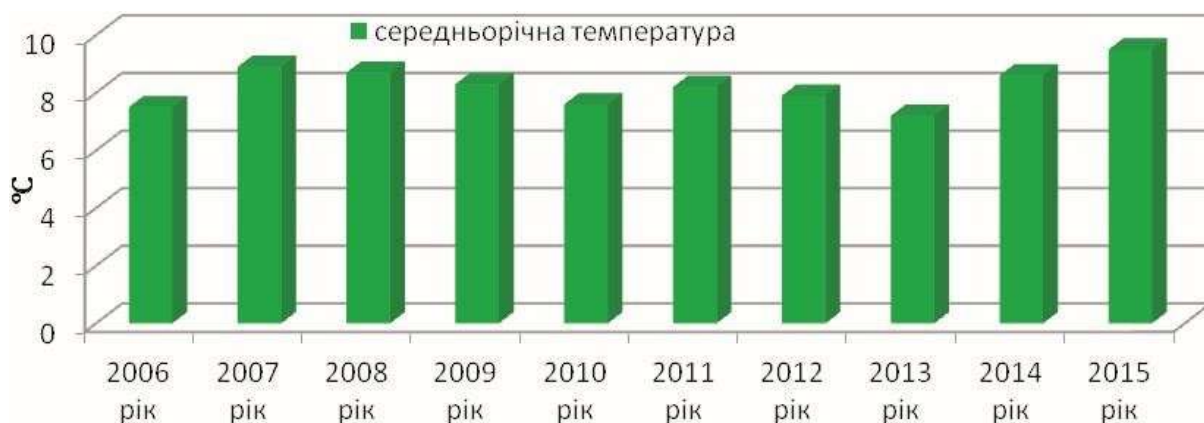

Рис.1. Динаміка середньорічної температури впродовж 10 років у м. Тернопіль

На сьогодні флора Тернопільської області налічує понад 1100 видів рослин, фауни - понад 15400 видів. Зміна клімату негативно впливає на довкілля, що призвело до зникнення великої кількості біологічних видів та до загрози існуванню багатьох з існуючих. За останні декілька років через зміну клімату і різні антропогенні чинники в межах Тернопільської області зникло 19 видів фауни, які занесені до Червоної книги України. Серед них білуга чорноморська, пелікан кучерявий, орел степовий, дрофа, сип білоголовий та ряд інших. Також, у зв'язку зі зміною клімату почали активно розповсюджуватися різні інвазійні види рослин, такі як: дуб червоний, амброзія звичайна, лобода біла, які погано впливають на сільськогосподарські культури та витісняють автохтонні види.

Рис.2. Дуб червоний

З метою збереження біорізноманіття і адаптації території Тернопільської області до змін клімату пропонується вживати ряд природоорієнтованих рішень, які допоможуть адаптуватися видам, які найбільше страждають від змін клімату і локально знизити температуру повітря на 5-70С, врегулювати вологість повітря тощо.

1. Будиночки для комах: конструкції з природних матеріалів, де можуть перезимувати "корисні" для нашої території комахи (запилювачі та ентомофаги, які є ворогами шкідників).

Такий бокс можна зробити із вживаного матеріалу або зі стійкої деревини, і наповнити будиночок соломомою, бамбуковими паличками, цеглою чи іншими матеріалами, що приваблюють комах. Дах має бути водонепроникних, а фасад краще закрити дротяною сіткою, аби комах не з'їли птахи. Вони слугують прихистком для комах-запилювачів і регулюють кількість шкідників культурних рослин.

Рис. 3. Будиночок для комах

2. Дощові садки: багаторічні рослинні композиції, які завдяки спеціальній дренажній системі збирають та затримують дощові опади, повертаючи їх до екосистеми.

Такі садки можна робити в дерев'яних чи бетонних контейнерах, або ж безпосередньо у ґрунті. Для них знадобиться щєбінь, пісок, плівка по розміру ями, в якій буде збиратися вода, а також дренажна труба для надлишкової води. На основу садка висаджують рослини, котрі люблять вологу і не потребують значного догляду (осока, костриця). Окрім практичної користі, такий садок також естетично виглядає. Рослини, з яких складається сад, очищують і зволожують повітря.

Рис. 4. Дощові садки

3. Зелені фасади, на яких саджають вюнкі рослини, завдяки транспірації збільшують відносну вологість повітря. Також на озелених поверхнях часто починають гніздитися птахи, створюючи навкруги природне звукове середовище. Крім того, вертикальне озеленення затримує пил, який осідає на листі фасадних рослин, після чого змивається дощем. Зелені фасади сприяють пітриманню біорізноманіття в екосистемі і сприяють розселенню комах і птахів.

Рис. 5. Зелені фасади

4. Різнотрав'я замість викошених газонів. Різнотрав'я, на відміну від газону - місце сповнене кольору, ароматів та життя. Тут можна зустріти до 300 різних видів рослин, комах,

дрібних ссавців. На відмінну від газону, лучні рослини дають комахам-запилювачам поживний пилок і нектар, місце для розмноження та зимовий прихисток.

Рис. 6. Різнотрав'я

ЛІТЕРАТУРА

1. Дідух Я. Екологічні аспекти глобальних змін клімату: причини, наслідки, дії // Вісник НАН України. – 2009. – № 2. – С. 34–44.
2. Изменение климата в Восточной Европе: Беларусь, Молдова, Украина [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http:// www.envsec.org/publications/climate_change_in_ee_rus.pdf](http://www.envsec.org/publications/climate_change_in_ee_rus.pdf) (дата звернення: 10.02.17). – Название с экрана.
3. Криворученко З.Р. Тенденції та можливі наслідки глобальних та регіональних змін клімату // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2014 – № 9. – Електрон. аналог друк. вид.: режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=754> (дата звернення: 15.02.17). – Назва з екрану.
4. Лялько В. І. Дослідження впливу змін CO₂ та CH₄ в атмосфері на клімат за матеріалами космічних зйомок // Геол. журн. — 2007. — № 4 (321). — С. 7–16.
5. Шевченко О., Власюк О., Ставчук І., Ваколюк М., Льяш О., Рожкова А. “Оцінка вразливості до зміни клімату: Україна” — Кліматичний форум східного партнерства, Робоча група громадських організацій зі зміни клімату, 2014. [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://climategroup.org.ua/wpcontent/uploads/2014/07/ukraine_cc_vulnerability.pdf . — Назва з екрану.
6. Шурда К. Е. Економіка зміни клімату : конспект лекцій. Одес. держ. екол. ун-т. – Одеса : Фенікс, 2015. – 106 с. – Бібліогр.: с. 76 – укр.

Мілян Лілія

Науковий керівник – доц. Новицька Світлана

СТРУКТУРА ЗЕМЕЛЬ ЛІСОВОГО ФОНДУ БЕРЕЖАНСЬКОГО ЛІСОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Ліс відіграє значну роль у життєдіяльності людини. Завдяки лісу людина отримує такі матеріальні вартості, як деревину та побічні продукти – гриби, фрукти, мед та ін. Окрім цього, ліс виступає як елемент природного краєвиду. Лісівниками України ведеться постійна діяльність, мета якої – доведення площі лісів до оптимально показника. Для проведення цієї діяльності потрібно здійснювати аналіз структури земель лісового фонду держлісгоспу, з'ясувати проблеми лісокористування в ньому та шукати напрямки оптимізації діяльності для даного державного підприємства.